

В УКРАЇНІ ВПРОВАДЖУЄТЬСЯ ПРОЕКТ ЮНЕП-ГЕФ "ІНДИКАТОРИ БІОРІЗНОМАНІТТЯ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПОТРЕБ (АГРОБІОРІЗНОМАНІТТЯ)"

Придатко В.

Проект BINU (Biodiversity Indicators for National Use) триватиме до грудня 2004 року і є прикладом проекту

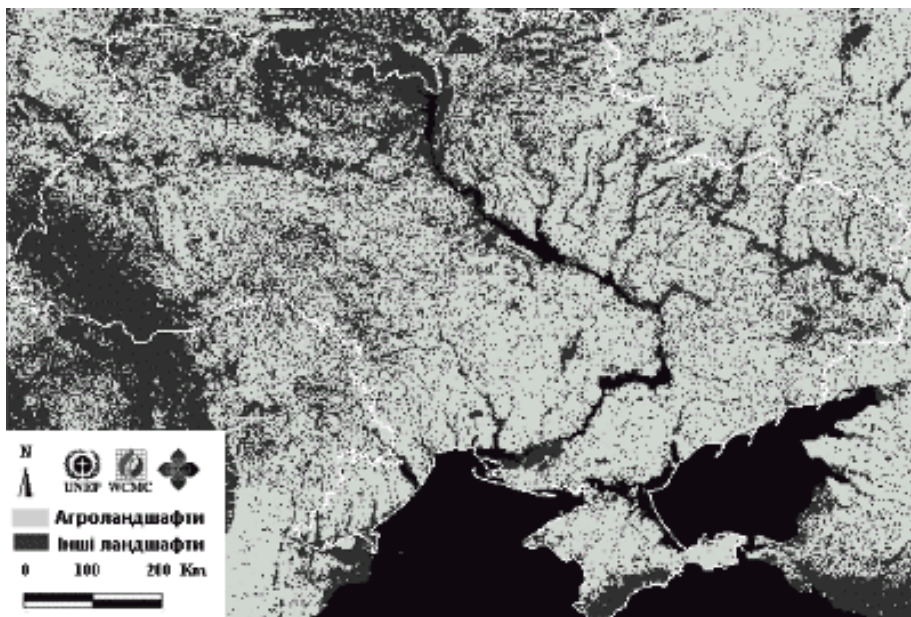
спільного впровадження, який координує ЮНЕП-Світовий центр моніторингу збереження природи (UNEP-WCMC). Проект матиме розробити дієві, національно орієнтовані індикатори біорізноманіття, для підтримки прийняття рішень у чотирьох основних країнах-учасницях (Україна, Еквадор, Кенія, Філіппіни - рисунок). Інформація про успішні підходи буде розповсюджена, для того, щоб підсилити обізнаність інших країн, та щоб підтримати процеси розробки індикаторів біорізноманіття на глобальному і національному рівні, в рамках Конвенції про біологічне різноманіття. Тестування індикаторів здійснюється в кожній із чотирьох країн-учасниць та в контексті вибраних екосистем: Україна (агроекосистеми), Еквадор (лісові екосистеми), Кенія (водно-болотні екосистеми), Філіппіни (прибережні та морські екосистеми). Проект фінансується через UNEP-WCMC, Кембридж, Велика Британія. Технічна підтримка надається UNEP-WCMC та Національним інститутом охорони здоров'я та навколишнього середовища (RIVM), Бітговен, Нідерланди. В Україні бенефіціаром Проекту було визначено Мінекоресурсів України, а реципієнтами - Державну службу заповідної справи, Українську академію аграрних наук, Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів, Державний комітет статистики України, Український центр менеджменту землі та ресурсів, Державний комітет України по земельних ресурсах, Республіканський комітет України по земельних ресурсах

Автономної Республіки Крим (м. Сімферополь), Вінницьке обласне головне управління земельних ресурсів (м. Вінниця), Республіканський комітет Автономної Республіки Крим з екології та природних ресурсів (м. Сімферополь). Організаційно-впроваджувачем визначено Український центр менеджменту землі та ресурсів (УЦМЗР).

Для України, як для аграрної держави, в якій агроландшафти займають значну частину території, проект є хорошою можливістю показати свої напрацювання, в тому числі, в галузі дистанційного зондування землі. В умовах реформування земельних відносин, зміни мозаїки агроландшафтів, цільова масштабна оцінка стану їх біорізноманіття є дуже своєчасною.

У жовтні ц.р. підготовлено перший проміжний звіт України про впровадження Проекту і продемонстровано, що для цілей розробки індикаторів біорізноманіття етап формування ключових запитань та їх ретельний вибір, був дуже ефективним і методично виправданим. Такий підхід дозволив залучити до обговорення більше ніж сто науковців та управлінців з України та зарубіжжя (Великобританія, Голландія, Кенія, Філіппіни, Еквадор), і дав змогу зекономити час і ресурси, та визначитись з потенційними користувачами інформації. Із об'ємного стартового пакета ключових запитань (більше 65) було відібрано 5 найважливіших узагальнюючих груп запитань, для яких потім почали підбирати індикатори національного рівня значущості.

В Проекті видам-індикаторам поки-що надається перевага в дослідженні, в порівнянні із іншими індикаторами. Сьогодні національними експертами вже вибрано й названо 128 видів диких тварин і рослин, які надалі можуть слугувати хорошими орієнтирами для оцінки стану біорізноманіття в агроландшафтах. (Із них птахи це 34%,

WCMC та для його звітування на 9-й нараді науковців конвенції (SBSTTA), яка відбудеться в Монреалі вже 10-14 листопада 2003 р. У свою чергу, експерти SBSTTA готуються до наступної наради конференції Сторін Конвенції про збереження біорізноманіття, яка відбудеться в Куала-Лумпур, Малайзія, в 2004 р., і де обов'язково розглядатимуться питання індикації біорізноманіття.

савці - 23%, судинні рослини - 23%, безхребетні - 20%). За експертними оцінками в перелік домінуючих негативних факторів впливу на біорізноманіття для періоду 1950-2003 роки вже увійшли такі, як зміна в землекористуванні, фрагментація природних середовищ існування, експлуатація, токсикація, незадовільний менеджмент. Експерти зазначають, що багатство диких видів рослин і тварин, залежних від сільського господарства, змінювалось в цей період більш складно, ніж здавалось на перший погляд: мало місце не тільки зменшення, а й стабільність чи збільшення чисельності, що зайвий раз доводить, що питання про управління ситуацією в цій сфері іще довгий час залишатиметься складним. Для ряду видів розроблено орієнтовний прогноз зміни чисельності до 2010 року, який зараз аналізується. Важливим є також попередній висновок експертів про те, що орієнтовно 42% показників існуючої державної статистичної звітності працюють або можуть працювати як індикатори агробіорозмаїття, в тому розумінні, як їх трактують останнім часом зарубіжні джерела інформації.

Перший звіт України по Проекту є необхідним допоміжним документом для

Таким чином, на даній стадії індикації перевагу надано видам-індикаторам. На наступних етапах впровадження Проекту особливу увагу буде приділено збиранню нової наземної інформації, суміщенню статистичних даних із картографічною основою, даними дистанційного зондування (MODIS, Landsat, Aster), класифікаторам середовищ існування. Будуть побудовані відповідні шари в пілотній ГІС та приклади нових тематичних карт для реципієнтів Проекту. В рамках Проекту вже розпочато створення мозаїки агроландшафтів України на основі космознімків MODIS (див. рисунок). Отримано нові цікаві дані, які можуть мати значення також для покращання концептуальної глобальної моделі збереження біорізноманіття (GLOBIO), запропонованої фахівцями RIVM. У 2004 році має бути розроблене методичне керівництво та аналітичний звіт про стан біорізноманіття в агроекосистемах України, інші матеріали, згідно із робочим планом.

Про це та про інше можна дізнатись докладніше на веб-сторінці УЦМЗР

<http://www.ulrmc.org.ua/services/binu/index.ua.html>